

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1981/489

Karar No : 1981/341

ÖZET: Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmayan suçlara ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Seyfettin Çelik ve arkadaşları

O L A Y : 1) 30.6.1978 günü sanıkların mağdure Nurhayat Altun'un evine saldırarak taşladıkları, ruhsatlı tabancasını gasb ettikleri iddiasıyla talepname ile açılan kamu davasının yapılan ilk soruşturması sonunda Hanak Sorgu Hakimliği'nce, sanıkların eyleminin uyarınca Türk Ceza Yasası'nın 64. maddesi aracılığı ile 495/1., 522 ve 525. maddeleri uyarınca cezalandırılması için son soruşturmanın Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılmasına karar verilmiştir.

Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi, 13.2.1979 gününde, 1978/121-1979/21 sayılı ile; suçların sıkıyönetim ilânına neden olan yaygın şiddet eylemi niteliğinde olduğu,

2) Sanık Seyfettin Çelik'in 30.9.1978 günü, aralarında çıkan tartışma sonucu silahla Ergin Altun'u öldürdüğü, sanıklar Erol Çubuk ve Mehmet Erbudak'ın da suçun iczasını kolaylaştırdıkları iddiasıyla sanıkların eylemine uyarınca Türk Ceza Yasası'nın 450/4., 65/3., 450/4. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi, 6.2.1979 gününde, 1978/107-1979/18 sayılı ile; suçun sıkıyönetim ilânına neden olan yaygın şiddet eylemi niteliğinde olduğu,

Gerekçeleriyle görevsizlik kararı vermiştir.

Erzurum-Kars-Ağrı İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi, görevsizlik kararı verilen iki dosyayı birleştirdikten sonra 4.6.1980 gününde, 1980/35-107 sayılı ile görev konusunun incelenmesi sonucu kendisinin görevli olduğu hususu belirtildikten sonra sanıkların kimilerinin mahkumiyetine, kimilerinin de beraatlerine karar vermiş, Askerî Yargıtay'ca görev yönünden hükmün bozulması üzerine, "353 sayılı Yasa'nın 220/1. maddesi uyarınca Askerî Yargıtay Daireleri'nin veya Daireler Kurulu'nun görev yönünden bozma kararlarına karşı askeri mahkemelerinin direnme haklarının olmadığı, hüküm altına alınmıştır. Bu sebeple bozma kararına askeri mahkememizce direnilmemektedir." denildikten sonra "suçun, sıkıyönetim ilânından önceki üç ay içinde işlendiği, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olan davalarla genel ve ortak amaç içinde bağlantılı bulunduğu ve suçun ideolojik nedenden kaynaklandığı buna göre davanın görüm ve çözümünde kendi mahkemelerinin görevli olduğu, kanıtına vararak görevli yargı yerinin belirtilmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Mahkememiz'e başvuruda bulunmuştur.

.... /

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığı'nda Fethi Özdural, İsmail Oğuz, Şeref Tolgüç, Metin Şekercioğlu, Servet Tüzün ve Orhan Ertosun'un katılmaları ile yaptığı 25.5.1981 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M.İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ve Askerî Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcılığı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganiyolu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Musa Sönmez'in aynı doğrultudaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Yukarıda açıklandığı üzere Adli Yargı yerinin görevsizlik kararı üzerine dosya kendisine ulaşan sıkıyönetim askeri mahkemesi, davada kendini görevli görerek esastan karar vermiş, anılan kararın temyizi üzerine Askerî Yargıtay'ca karar görev yönünden bozulmuş, mahkemece görevden bozma kararına direnmenin yasal olarak imkansızlığından bahisle, bozmaya uyulmasına ve davada yine kendini görevli gördüğünden, görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Mahkememiz'e başvurulmasına karar vermiştir.

Konunun esasını böylece ortaya koyduktan sonra, özün incelenmesine geçmeden başvurunun yöntemine uygun olup olmadığını, bunun içinde 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinin anlamı, kapsamı içeriği ve uygulama koşullarının ne olduğunu belirtmek gerekmektedir.

Bir mahkemenin bu madde hükmüne göre, görev konusunda bir karar vermek üzere Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurabilmesi için ortada; adli, idari ve askeri yargı yerinden biri tarafından kesin olarak verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararının bulunması, yasanın 20. maddesinde belirtildiği gibi, o dava nedeniyle görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce verilmiş bir kararın olmaması ve sözü edilen mahkemenin davanın incelenmesi sırasında, görevsizlik kararı vermek suretiyle dosyayı kendisine yollayan yargı mercii'nin görevli olduğu kanısına varması gerekir.

Anılan madde ile öngörülen kural böyle olmakla beraber, sıkıyönetim askeri mahkemesi Askerî Yargıtay'ın görev yönünden bozma kararına direnmenin yasal imkansızlığından bahisle, bu kararı uyduğunu belirtmesine, henüz görevsizlik kararı vererek işi elinden çıkarmamasına, bu aşamada görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunmasına göre, bu hususlar mahkemenin davada adli yargı yerinde görevli olabileceği kanısına varıldığını göstermekte ve 19. maddeye göre başvuru koşulları gerçekleşmiş olmaktadır. Esasen, başvuruda bulunmayıp, bozma kararına uyarak görevsizlik kararı vermesi ve işin böylece Mahkememiz'e intikali, görevli yargı yerinin belirlenmesi sonucu değiştirmemekte ve esasa müessir olmamaktadır. Bu nedenlerle başvurunun

yöntemine uygun olduğuna Servet Tüzün'ün karşı oyuyla ve oyçokluğuyla karar verilip özün incelenmesine geçildi.

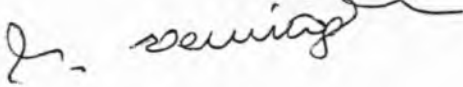
Sanıklara atılı suçlar; sıkıyönetim ilânından önceki üç ay içinde işlenmiş ve 1402 sayılı Yasa'nın 2301 sayılı Yasa ile değişik 13/a maddesindeki süre koşulu gerçekleşmişse de, aynı maddenin ilk tümcesinde yer alan "Suçun sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunması" koşulu gerçekleşmemiştir. Zira olayın siyasal ve ideolojik bir nedenden kaynaklandığı yolunda dosyada yeterli kanıt bulunmamaktadır. Salt sanıkların sol fikre sahip olduklarını beyan etmeleri olayın politik ve ideolojik amaçtan kaynaklandığı gösteremeyeceği gibi sanıkların fikir yapısında, işlenen suçun sebep ve saikini tayin için yeterli bir ölçüde sayılmaz. Olay basitten başlayıp, öldürme ile sonuçlanan güncel zabıta olayı boyutunda olup, bu suçların sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olduğu söylenemez. Bu itibarla davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Açıklanan nedenlerle Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi'nin 13.2.1979 günlü, 1978/121 esas, 1979/21 karar sayılı görevsizlik kararı ile yine aynı mahkemenin 6.2.1979 günlü, 1978/107 esas, 1979/16 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 25.5.1981 gününde, üyelerden Servet Tüzün'ün karşı oyuyla ve oyçokluğuyla kesin olarak karar verildi.

Başkan

Kenan Terzioğlu

Üye

Fethi Özdural

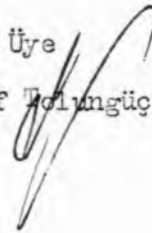
Üye

İsmail Oğuz

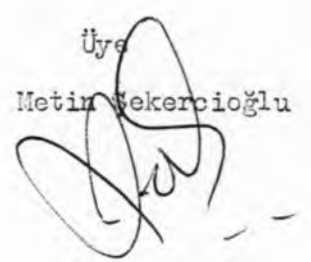
Üye

Şeref Tolungüç

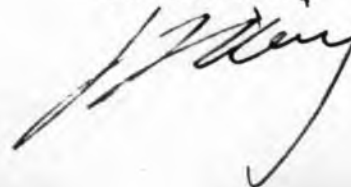
Üye

Metin Sekercioğlu

Üye

Servet Tüzün

Üye

Orhan Ertosun

A/816

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1981/489

KARŞI OY YAZISI

Yargı mercilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları esas ve usulü 2247 sayılı kanunun 19. maddesi ile tedvin edildiğine ve işbu maddede aynen, "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren mercii görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciiin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurur"denildiğine nazaran, yargı mercilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurabilmeleri için yargı mercilerinden birinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararının bulunması ve davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı merciiinin davada görevsizlik kararı veren merciiin görevli olduğu kanısına varması bulunması gibi iki esas kabul edilmiş bulunmaktadır.

Tetkik konusu dava dosyasında ise; Adli Yargı mercii olan Ardahan Ağır Ceza Mahkemesinin vermiş bulunduğu ve kesinleşen 13.2.1979 tarih ve 1979/121-1979/21 sayılı görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen dava dosyasını inceleyen Erzurum-Kars-Ağrı İlleri Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi sözü edilen davada görevli olduğunu kabul ile nihai hüküm tesis ettiği ve işbu hükmün temyiz kanun yoku ile Askeri Yargıtay ilgili dairesince incelenmesi sonunda, sözü edilen davaya başlamakla adli yargı mercilerinin görevli olduğu belirtilerek hükmün sadece bu yönden bozulduğu ve bu duruma göre de Askeri Mahkemece 353 sayılı As. M. Krlş. ve Yrg. Us. Kanun 220/1. maddesinin amir hükmü gereği görevsizlik kararı ile dava dairesinin yetkili ve görevli adli yargı merciiine göndermesi gerekirken, başlangıçta olduğu gibi bu davaya bakmakta görevli olduğundan bahisle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuş tur.

Yukarıda açıklandığı veçhile, sözü edilen sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesince hüküm Askeri Yargıtayca görev yönünden bozulduğu halde, başlangıçta olduğu gibi yine kendisini davaya bakmakla görevli olduğunu belirterek başvuruda bulunduğuna göre; gerek 2247 sayılı Kanun başvuru için öngördüğü "görevsizlik kararı veren Adli Yargı merciiinin görevli olduğu kanısına varılması"koşulu gerçekleşmediği ve gerekçe Askeri Yargıtay Bozma ila gereği yerine getirilmediği cihetle, tetkik konusu durumun bu hususta yetkili ve görevli Askeri Yargıtayca çözülmesi gerektiğinden, çoğunluk kararına bu gerekçe ile katılmıyor

Üye

Servet Tüzün